

September - 2010, Subject: Maths, Class - VI

Time: 3 Hrs.

M.Marks: 100

Note : Teacher should provide required material for activity. Give extra 20 min. for activity.

(Part-I)

Note: All questions are compulsory. Each question carries three marks.

- Q.1 i) The smallest whole number is
- ii) Give the opposite of 'Increase in population'.
- iii) Write the predecessor of the number 90.
- Q.2 Find the sum by suitable rearrangement:
 $447+807+553$.
- Q.3 Find the absolute value of -31.
- Q.4 Write first five multiples of 12.
- Q.5 Express in the simplest form the ratio of 48 m. to 28 m.
 OR
 Express in the simplest form the ratio of 6 kg. to 400 g.
- Q.6 Convert 2.5 into percent.
- Q.7 Write the following using numbers, literals and the arithmetical operations: The sum of the number 9 and x.
- Q.8 Write LHS and RHS of the equation:
 $2y - 6 = y + 4$
- Q.9 Mark some points on your paper and name them as A, B, C etc.
 OR
 How many straight lines can be drawn through a point in a plane?
- Q.10 Using a ruler, construct a line segment of length 3 cm.

(Part- II)

All questions are compulsory. Each question carries 4 marks.

- Q.11 Rearrange suitably and multiply:
 $2 \times 1575 \times 50$
- Q.12 Subtract the first integer from the second:
 9, 4
- Q.13 Check whether the number 10826 is divisible by 11.
- Q.14 Determine whether the numbers 3, 4, 9, 12 are in Proportion or not.
- Q.15 Find the value of 25% of Rs. 80.

Q.16 Identify each of the following expressions as monomial, binomial or a trinomial.

- i) $5xyz$ ii) $5xy+z$ iii) $5x+yz$ iv) $5x+2y+z$

Q.17 Solve the equation:

$$y+8=9$$

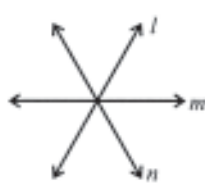
OR

$$2y+3=y+4$$

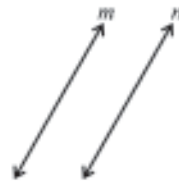
Q.18 Some lines are shown in each of the figure given below. Classify them into intersecting, parallel or concurrent lines:

(i)

(ii)

(iii)

(iv)

Q.19 Draw a line segment $AB = 7$ cm. cut a line segment $AC = 3$ cm. from it. Measure the line segment CB .

Q.20 Give two examples of each from your environment:

- i) Intersecting lines
ii) Parallel lines.

(Part- III)

All questions are compulsory. Each question carries 6 marks.

Q.21 Find the value of: $352 + (370 \div 37)$

Q.22 Simplify: $18 + \{10 - 5 + (6 - 2)\}$

Q.23 If the cost of 2 dozens of eggs is Rs. 36. Find the cost of 16 eggs.

OR

Ruchi deposited Rs. 10,000 in her saving bank account. Bank pays interest at the rate of 6% p.a. How much interest will she get after 2 yrs?

Q.24 Find the sum of:

$$2x-y+3xy, x+2xy \text{ and } 3y+xy$$

OR

A radio set was purchased for Rs. 560 and sold for Rs. 650 find profit or loss.

Q.25 Find LCM of 63, 84, 110 by common division method.

OR

By activity show that sum of all angles of a triangle is 180° .

(Required Material : Glazed paper, Scissor, Fevicol gum, Geometry box)

ਸਤੰਬਰ - 2010, ਜਮਾਤ ਛੇਵੀਂ, ਵਿਸ਼ਾ: ਗਣਿਤ
(ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਅਗਸਤ)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 100

ਨੋਟ:- ਅਧਿਆਪਕ ਕਿਰਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ। ਕਿਰਿਆ ਲਈ 20 ਮਿੰਟ ਵਾਧੂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
(ਭਾਗ ਓ)

ਨੋਟ:- ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹਨ।

(10×3=30)

1. i) ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ।
ii) ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਉਲਟ ਕਿਰਿਆ ਦੱਸੋ।
iii) 90 ਦੀ ਪਿਛੇਤਰ ਸੰਖਿਆ ਦੱਸੋ।
2. ਯੋਗ ਤਰਤੀਬ ਰਾਹੀਂ ਜੋੜਫਲ ਪਤਾ ਕਰੋ :
 $447+807+553$
3. -31 ਦਾ ਨਿਰਪੇਖ ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰੋ।
4. 12 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਗੁਣਜ ਲਿਖੋ।
5. 48 ਮੀਟਰ ਦਾ 28 ਮੀਟਰ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤ ਸਰਲਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਕਰੋ।
ਜਾਂ
6 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਦਾ 400 ਗ੍ਰਾਮ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤ ਸਰਲਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਕਰੋ।
6. 2.5 ਦਸ਼ਮਲਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲੋ।
7. ਸੰਖਿਆਵਾਂ, ਅੱਖਰ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਅੰਕ ਗਣਿਤਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਲਿਖੋ :
ਸੰਖਿਆਵਾਂ '9' ਅਤੇ 'x' ਦਾ ਜੋੜ
8. ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਮੀਕਰਣ ਦਾ ਖੱਬਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਸੱਜਾ ਪੱਖ ਲਿਖੋ।
 $2y-6 = y+4$
9. ਆਪਣੀ ਕਾਪੀ ਦੇ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਬਿੰਦੂ ਦਰਸਾਓ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ A,B,C ਆਦਿ ਨਾਲ ਨਾਮ ਦਿਓ।
ਜਾਂ
ਕਿਸੇ ਤਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਰਲ ਰੇਖਾਵਾਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ?
10. ਫੁੱਟੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ 3 ਸੈਂ.ਮੀ. ਲੰਬਾਈ ਦਾ ਰੇਖਾ ਖੰਡ ਖਿੱਚੋ।

(ਭਾਗ ਅ)

ਨੋਟ:- ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹਨ।

(10×4=40)

11. ਸਹੀ ਤਰਤੀਬ ਲਿਖ ਕੇ ਗੁਣਾ ਕਰੋ।
 $2 \times 1575 \times 50$
12. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨੂੰ ਘਟਾਓ
9,4
13. ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸੰਖਿਆ ਦੀ 11 ਨਾਲ ਭਾਜਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।
10826

14. ਕੀ 3,4,9,12 ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਸਮਾਨ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

15. ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰੋ: 80 ਰੁ. ਦਾ 25 %

16. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਅੰਜਕਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਕੇ ਹਰੇਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕਪਦੀ, ਦੋਪਦੀ ਜਾਂ ਤਿੰਨਪਦੀ ਲਿਖੋ।

i) $5xyz$ ii) $5xy+z$ iii) $5x+yz$ iv) $5x+2y+z$

17. ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਮੀਕਰਣ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ।

$$y+8=9$$

ਜਾਂ

$$2y+3=y+4$$

18. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਰੇਕ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰੇਖਾਵਾਂ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਟਵੀਆਂ, ਸਮਾਨੰਤਰ ਜਾਂ ਸੰਗਮੀ ਰੇਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰੋ।

(i)

(ii)

(iii)

(iv)

19. ਆਪਣੀ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੇਖਾ ਖੰਡ $AB=7$ ਸਮ ਬਣਾਓ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰੇਖਾ ਖੰਡ $AC=3$ ਸੈਂ.ਮੀ. ਕੱਟੋ। ਰੇਖਾ ਖੰਡ CB ਨੂੰ ਮਾਪੋ।

20. ਆਪਣੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ-ਦੋ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿਓ।

1. ਕਾਟਵੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ
2. ਸਮਾਨੰਤਰ ਰੇਖਾਵਾਂ

(ਭਾਗ ਏ)

ਨੋਟ:- ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 6 ਅੰਕ ਹਨ।

($5 \times 6 = 30$)

21. ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰੋ: $352 + (370 \div 37)$

22. ਸਰਲ ਕਰੋ: $18 + \{10 - 5 + (6 - 2)\}$

23. ਦੋ ਦਰਜਨ ਅੰਡਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ 36 ਰੁ. ਹੈ ਤਾਂ 16 ਅੰਡਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਰੁਚੀ ਨੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬੱਚਤ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 10000 ਰੁ. ਜਮਾ ਕਰਵਾਏ। ਬੈਂਕ 6% ਸਲਾਨਾ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

2 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਰੁਚੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਵਿਆਜ ਮਿਲੇਗਾ?

24. ਜੋੜ ਪਤਾ ਕਰੋ: $2x-y+3xy$; $x+2xy$ ਅਤੇ $3y+xy$

ਜਾਂ

ਇੱਕ ਰੇਡੀਓ 560 ਰੁ. ਵਿੱਚ ਖ਼ਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 650 ਰੁ. ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਲਾਭ ਜਾਂ ਹਾਨੀ ਪਤਾ ਕਰੋ।

25. ਸੰਖਿਆਵਾਂ 63, 84, 100 ਦਾ ਲ.ਸ.ਵ. 'ਸਾਂਝੀ ਵਿਭਾਜਨ ਵਿਧੀ' ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

ਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸੋ ਕਿ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਕੋਣਾਂ ਦਾ ਜੋੜ 180° ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ਲੰਡੀਦੀ ਸਮੱਗਰੀ : ਰੰਗਦਾਰ ਪੇਪਰ, ਕੈਂਚੀ, ਗੂੰਦ, ਜੁਮੇਟਰੀ ਬਾਕਸ)